

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe jum. an . 12 "
 Pe o lună . 3 "
 Nrul de Duminică
 Pe un an . 4 Cor.
 Pentru România și :
 America . . 10 Cor.
 Într-o zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Deák Ferenc-utca 20.
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se în-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 5/2

Incoțoro?

Printr-o indiscrețiune, voită poate chiar de guvern, țara a ajuns să cunoască proiectul de căpetenie al reformei electorale. A fost o desvălire prematură pentru noi mai mult decât pentru guvern, o surpriză care ne-a străfulgerat, ne-a încremenit înghețând suflarea noastră pe-o clipă.

Tot mai zăbovesc încă ochii noștri pierduți de înfiorarea uimirii asupra acestei stației cu șiruri lungi mărunte și ordonate, cu linii și rubrici dese și încrucișate, cu coloane înalte de cifre multe fără număr, de cifre reci, nelindurate și zdrobitoare. Și liniile și rândurile, coloanele și cifrele se încurcă, se amestecă și să contopesc, pare că, în locuri mari, masive, tăiate în patru colțuri pânzurind de-asupra noastră, amenințând să ne sugrume, să ne strivească.

Obosiți și uluiți, aruncăm filele acestor din mână și ne ridicăm ochii căutând instinctiv un punct de odihnă și reculegere, urmărind cu privirea o altă îndrumare spre o cărare de scăpare din impresia asta turbătoare.

Nu, nu ne oprim la acest puncte deși l-am așteptat cu atâta nerăbdare. Nu, nu ne zăbovim la el, căci prea e întărită indignarea, prea e uriașă revolta ce ne bântuie sufletul, răscolind par'că cele din urmă și cele mai grozave sentimente ce ne-au rămas după lungul șir de încercări necontenite ce am străbătut.

Și la ce ar mai servi oare ca să mai parcurgem încă odată toată lista aceasta nes-

fârșită de cifre cu toate amănuntele ei revoltătoare?

Socotim că este lucru de prisos de-a mai face asta. Rezultatul este, și rămâne în definitiv același. Vom fi cu desăvârșire scoși și eliminați din constituția statului. Timp de patru-zeci de ani de zile guvernele ungurești au urmărit față cu noi aceeași politică. Ele au revărsat toate binefacerile atât de uriașe ale bugetului țării asupra unui singur popor asupra poporului unguresc și ne au neglijat în mod consecvent și conștient, ne-au lăsat poporul în prada sortii, fără a cheltui nimic pentru ridicarea noastră economică și culturală. S'au făcut lucrări publice, șosele, căi ferate, canalizații, parcelări, lucrări de edilitate, s'a încurajat industriile și comerțul, s'a dezvoltat orașe înfloritoare, s'a creat mari organizații publice cu sute de mii de oameni plătiți și hrăniți din bugetul statului. S'au ridicat mii de școli, licee, universități, teatre, muzee, așezăminte culturale și artistice.

S'a făcut tot, ce să poate să facă un stat modern cu gospodăria-i uriașe, cu creditele-i colosale, cu organizația vastă și ramificată pe care n'au cunoscut-o timpurile trecute, nici cu o sută de ani înainte. Și toate acestea s'au făcut și să fac pentru ridicarea în bogăție și cultură a unui singur popor din țara asta. Rezultatele acestui sistem n'au lipsit să se arete. Poporul unguresc azi numără aproape de două ori atâtea suflete ca acum o jumătate de veac și din 30 la sută s'a urcat la 50 la sută din populația țării întregi.

În schimb românii au fost lăsați într'a-

dins în același grad de sărăcie, de întunec și ignorantă. Dacă poporul nostru nu ar fi făcut din puterile sale opintiri către progres, azi nu am vedea nici cei câțiva pași ce am făcut înainte și este absolut sigur că mulțimea guvernelor azi ne-am afla exact acolo unde am fost la desființarea iobăgiei, acum sunt șase zeci de ani.

Azi guvernul unguresc nu să mulțumește nici cu atât. El este nemulțumit cu progresele noastre făcute împotriva voinței lui.

De aici o nouă serie de măsuri împotriva noastră. De unde până acum ele aveau mai mult un caracter negativ, guvernul trece acum pe câmpul măsurilor pozitive. Dacă până acum nu ni-s'au dat școli, sau cel mult școli ungurești, legea lui Apponyi e destinată să ni-le ia pe cele ridicate de noi, maghiarizându-le. Dacă până acum guvernul nu ne-a dat pământuri, azi ni-le ia împărțindu-le la rasa domnitoare.

Azi se cunoaște în toate măsurile că am intrat într-o nouă epocă a prigonirilor, mai grea, mai critică și mai decisivă decât cea de până acum. Proiectul dlui Andrássy dat la iveală de ziarul socialist »Népszava« este numai un ochiu în lanțul acestor asupriri sistematice.

Guvernul azi exploatează starea de înăpoiere culturală și economică în care ne-a lăsat el singur. Cu o perfidie cinică el ridică în noua sa lege electorală două censuri, pe cel material și cel intelectual știind foarte bine că predecesorii săi în timp de 40 de ani s'au îngrijit ca noi să nu putem trece peste barierele acestui cens, știind bine

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Lucruri mărunte.

De Viora din Bihor.

Nimic mai sigur ca moartea!
 Și pentru-ca să avem aceasta siguranță, noi — trăim!

Infalibilă e numai — moartea.

Cei mai mulți fac din durere — capital;
 măritarea suferință e tănuțită.

Oamenii de simț nu cunosc trecerea dela simpatie la ură; ei au o armă — indiferențismul.

Pasiunea-i ca un chibrit; poți să aprinzi cu el un foc mare — el însuși însă e — nimic.

Pasiunea-i — iluzia iubirii deslănțuite.

Capacitatea n'o poți întotdeauna judeca după elocință; firele prea gânditoare n'au răgaz mereu să glăsuiască! Tot așa — invers.

Să porți ură cuiva, trebuie să ai o fire stoică și — motive grele; nicidecum însă nu-ți vei impune altora simțămintele! Pentruca să o faci, să cere o fire perversă.

Și la fericire trebuesc — nevoi.

Mimosa pierde în urma prea marelui umbre,
 ce o întinde — viața.

De ești luceafăr, rămâi luceafăr, o lume întreagă să te admire... Razele tale strălucitoare nu pot aprinde un foc ca altul...

Fosforechează! Să iai vederea!... Robește inimii, fermecând totul.

Dar tu rămâi luceafăr... luceafăr neajuns, cu raze reci, frumoase... ca toți să ți-se închine.

Femeia iubită va ierta totul bărbatului; bruscarea ei însă în clipe hotărâtoare — nici odată.

Nu lumea, nici soarta nu vor nimici un caracter, numai — el singur pe sine însuși.

Fii femeia, ori în lături, de nu-ți știi susține farmecul!

Nu-i putere ce să zdrobească voința unei femei. Răsfoiți istoria.

Dragă mi-i femeia, care jignită adânc în suflet, să răsbună cu o privire numai, — privire ce reflectează imperioasa-i superioritate și — nimicnicia ta!

Și călcă în picioare, femeia se va și ridica, de nu prin sine, prin puterea — „eternei femei!“

Ori ești un înger, ori un demon, putere bărbatului tu însuși — femeie!

Adam a început, Eva va sfârși rostul lumii!

Nu frânge aripile unui înger ce s'a coborât la tine... îl va răsbuna — Dumnezeu!

Cu cât stai mai sus cu atât trebuie să te păzești mai bine. Și soarelui îi e destul un nor, să-l întunece!

În înălțimile clare, străvezii, norii nu pot alta, decât să ridice frumusețile de sus...

Unui suflet zdrobit nici mărgăritarele nu mai ajung, să-l înalte unde-a fost.

Lacrimile deprinse din geana ochiului unui bărbat nobil, vor înmugura iubire în sufletul femeii!

Datoria? O cale nesfârșită... Și întrânsa flori ce une-ori trebuie să le depărtezi, ca spinii să nu te împungă!

Fapta părintelui ce își părăsește copilul, e fapta dezertorului. Deosebirea: pe acesta îl prigonește legea, pe celalalt singur Dumnezeu prin conștiința-i proprie!

Să țînțască sângele din inimă-ți, femeie română tu ai să rămâi neclintită; strălucirea virtuților tale va fi mântuirea unui popor întreg!

Septembrie 1908.

ca cei 40 de ani de domnie ungurească n'au fost decât o pregătire continuă și consecvență a acestei legi, lăsându-ne anume în întuneric și sărăcie.

Ar fi zadarnic să mai căutăm a convinge pe guvernul și pe adversarii noștri de nedreptatea acestor măsuri. E destul să constatăm azi pentru cea din urmă oară că facem parte dintr'un stat care caută pe toate căile să ne desființeze. Trebuie să tragem consecvențele acestui fapt. Intr'adevăr am ajuns azi acolo încât ne întrebăm: mai este loc azi în statul ungar pentru noi românii?

Nu a sosit oare timpul ca să ne gândim la o nouă configurație de state, la o schimbare de drept constituțional? Iată în Austria să ridică și să întărească tot mai mult curentul pan-austriac. Vrea guvernul unguresc să ne alunge cu tot dinadinsul în brațele mișcării pentru »Gross Oesterreich«? Intr'adevăr mărturisim că în situația de astăzi nu este nimic mai ispititor pentru poporul românesc din Ungaria, ajuns la cele din urmă margini ale desnădejdei.

Nu propunem soluția aceasta. Indrumările politice noastre nu se schimbă atât de ușor. Am voit însă să dăm celor cugetători material de gândire, prilej de-a căuta nouă orientări în politica noastră.

Vizita moștenitorului de tron la București. »Politische Korrespondenz« din Viena anunță: Referitor la amânarea vizitei arhiducelui Francisc Ferdinand în România, din izvor oficial putem da următoarele: Archiducele avea de gând să facă în cursul toamnei o vizită părechei regale române și să le prezinte cu acest prilej suveranilor pe soția sa, princessa de Hohenberg. Imprejurarea însă că princessa stă în fața unui eveniment fericit, l-a determinat pe Alteța Sa arhiducele să-l roage pe regele Carol, ca cu permisiunea lui să și facă vizita anunțată numai în primăvară. Imprejurarea aceasta e deci singurul motiv pentru care vizita nu se face acum.

*

Edmondo Di Amicis.

I N I M A.

Mica santinelă lombardă.

(Povestire),

Sâmbătă, 26 Noemvrie.

Eră în anul 1859, în timpul războiului de liberare a Lombardiei. La câteva zile după bătălia de la Solferino și San Martino biruită de Francezi și Italieni contra Austriecilor, într'o frumoasă dimineață de Iunie, o patrulă de cavalerie merge la pas, pe o potecă singuratică spre vrășmaș, cercetând cu băgare de samă câmpia. Un ofițer conducea patrula și toți se uitau înainte, cu privirea fixă, muți, așteptându-se dintr'o clipă într'alta să vadă albind printre copaci uniforme inimicilor.

Ajunseră la o câșnă de țară, împrejurată de frasini, înaintea căreia sta singur un băiat de vre-o doisprezece ani, cojind cu un briceag o nuiă. Dela o fereastră deschisă spânzura o bandieră tricoloră; în casă nu iera nimeni, țărani, de frica Austriecilor, după ce au pus steagul la fereastră, au fugit p'aci'ncolo.

Cum văzu soldații, băiatul aruncă nuiua și și scoase căciula. Și eră frumos băiatul acela, cu fața îndrăgneață, cu ochii mari albaștri, cu părul lung și blond, iar pieptul îi eră gol.

— Ce faci aici? îl întrebă ofițerul oprind calul. De ce n'ai fugit cu părinții tăi?

— Eu n'am părinți, domnule ofițer, sunt copil găsit și trăiesc muncind la unul și la altul. Aici am rămas ca să văd bătălia.

Turneul baronului de Burián. Ministrul comun de finanțe, baronul Burián sfârșindu și turneul în Bosnia s'a întors Sâmbătă la Viena. Ministrul în restimpul până la deschiderea delegațiilor va pregăti definitiv proiectele sale cu privire la reforma în spirit constituțional a sistemului administrativ din Bosnia. Să spunem că din experiențele făcute ministrul s'ar fi convins despre necesitatea unor reforme mai temeinice.

*

Adunarea din Alba-Iulia — oprită. Adunarea populară ce eră să se țină eri, Duminecă, la Alba-Iulia a fost oprită pe motivul, ca fiind târg de țară s'ar fi putut provoca turburări.

Să și însemne românii din partea locului dovada asta despre dragostea stăpânirii la răvașele încrestate pe cionag.

*

Regele Spaniei în Budapesta. Poliția din Budapesta a primit dela poliția din Berlin avizul telegrafic, că 16 anarhiști sunt în drum spre Ungaria, unde vor încerca un atentat la viața suveranilor spanioli, cari vor sosi la Budapesta Joi, în 1 Oct. S'au luat extinse măsuri pentru siguranța personală a suveranilor. Dela gara de Vest, unde vor sosi suveranii și până la palatul din Buda stradele vor fi străjuite de un îndoit cordon militar, iar printre mulțime vor furnica detectivii, între cari și detectivii curții spaniole. Intru întâmpinarea suveranilor spanioli vor eși la gară în frunte cu M. Sa Impăratul toți membrii dinastiei aflători în Budapesta și toți demnitarii curții. În onoarea regelui Alfonso se va organiza o vânătoare în comitatul Baranya.

*

Sași pentru votul plural. Prin S. D. T. Sași să alătură la cei ce doresc votul plural. Și asta și din punct de vedere teoretic — zic ei — și din punct de vedere sădesc. Căci sufragiul universal adevărat i-ar mătura de pe charta politică a Ungariei, zic ei, ceea ce însă n'ar însemna alta decât că ar fi reduși la adevărata lor însemnătate conform numărului lor și n'ar mai fi reprezentați atâția români prin cei 13 deputați sași, așa de prețios nouă.

*

»Alkotmány« publică un articol din penna unui om „cu trecere în cercurile naționaliste“, în care acela discută toate posibilitățile, ce vor urma din împărțirea nedreaptă a dreptului electoral, ajungând la convingerea, că ungurii nu-și pot păstra hegemonia pentru multă vreme prin nici un sistem electoral. Singurul rezultat va fi

mânarea naționalităților în brațele socialismului, ceea ce — zice — va fi mai rău decât să ajungi 100 de deputați naționaliști în cameră. În urmă face apel la unguri să satisfacă dreptele noastre cereri. E un glas în pustie, pe care poporul îl aud mai puțin.

Manevrele de cavalerie din Dobrogea.

La manevrele de cavalerie din Dobrogea alături s'a dat ultima luptă. Divizia I. de roșiori a fost declarată învingătoare.

Seara la ora 8, a avut loc la Cercul militar din Constanța un banchet. Au participat: A. S. R. Principele Ferdinand, dl general Averescu și toți comandanții și ofițerii superiori ai celor 10 regimente de roșiori, cari au luat parte la manevre. Au fost invitați de asemenea și d-nii căpitani conte Pappa de Castiglioli, atașat militar italian, căpitan Fischer vor Ledennice, atașat militar austriac și căpitan von Massow, atașat militar german.

Cel dintâi a vorbit A. S. Regală principele Ferdinand, care a închinat în sănătatea MM. LL. Regele și Regina.

Di general Averescu, ministru de război, a răspuns prin următoarele cuvinte:

Alteță regală,

Sunt foarte fericit că într'o împrejurare atât de deosebită pentru cavaleria noastră, îmi este erlat să iau cuvântul în numele ei și să încep prin a mă face ecoul simțămintelor de nemărginită recunoștință a acestei arme către M. Sa Regele.

Suntem recunoscători scumpului nostru Suveran pentru interesul ce poartă acestei frumoase arme, căreia a aparținut odată și dovada cea mai vădită de acest interes este că a pus pe A. V. Regală în fruntea ei.

Avem dreptul să fim foarte mândri de această distincție și foloasele ce decurg și vor mai decurge din ea, vor fi cu atât mai mari cu cât în de mult se stabiliseră legături strânse, de viitoare de o parte, de devotament și respectuos iubire de alta, între actualul inspector al cavaleriei și ofițerii armei.

Alături cu simțământul de mândrie prinde rădăcini tot mai adânci în inimile noastre, răvna fără margini de a ne arăta neconținut demni de cinstea că avem pe A. V. R. în capul nostru și de a corespunde dorințelor A. V. R.

A fost pentru noi un moment de vie bucurie când am auzit din gura A. V. R. cuvinte de încurajare și de satisfacțiune.

— Ai văzut austriaci pe aici?

— De trei zile n'am văzut nici unul.

Ofițerul stătu un timp pe gânduri; pe urmă descălică și lăsându-și soldații cu fața spre inimic intră în casă și se așă pe coperiș... Casa eră măruntă, după coperiș nu se vedea decât o parte mică de câmpie.

— Ar trebui să mă urc în pom, zise ofițerul și se scoborî jos.

Naintea casei un frasin foarte înalt și subțire își legănă frunzișul în aier. Ofițerul rămase pe gânduri uitându-se când la copac, când la soldați; apoi deodată, zise către băiat:

— Ai tu vederea bună?

— Eu? răspunse băiatul, eu văd o păsărică tocmai în zare.

— Poți să te urci în vârful copacului acestuia?

— În vârful copacului? Intr'o clipă.

— Și ai putea să-mi spui ce vezi colo departe, dacă vezi soldați austriaci, nori de pulbere, puști ce strălucesc, cai?

— Negreșit că aș putea.

— Ce să-ți dau ca să-mi faci ajutorul acesta?

— Ce să-mi dai? zise băiatul zâmbind. Nimic. Ce lucru mare!... Și pe urmă... dacă este vorba de nemți o fac bucuros pentru ai noștri. Eu sunt lombard, domnule!

— Prea bine. Urcă-te.

Băiatul își scoase ghețele, strânse cureaua pantaloniilor, aruncă căciula din cap și cuprinse în brațe trunchiul copacului.

— Ia stai... făcu ofițerul, ca apucat de teamă.

Băiatul se întoarse spre el, întrebându-l cu ochii lui frumoși ca cerul.

— Nimic, zise ofițerul, urcă-te.

Ca o pisică, băiatul se urcă în copac.

— Uitați-vă nainte, strigă ofițerul soldaților.

În două-trei clipe băiatul ajunse în vârful copacului. Ofițerul d'abia îl vedea de jos, ieșit pe jumătate dintre frunze, cu capul lui blond pe care soarele îl lumină ca aurul.

— Uită-te nainte ta! strigă ofițerul.

Băiatul scoase mâna dreaptă dintre frunze și și-o făcu strășină la ochi.

— Ce vezi?

Băiatul plecă capul și punându-și mâna la gură, ca să se auză mai bine, răspunse:

— Doi oameni călări, în mijlocul șoselei.

— Cât de departe sunt?

— Cam la o bătaie de pușcă.

— Se mișcă?

— Nu, stau pe loc.

— Nu mai vezi nimic? — întrebă ofițerul după un timp. Uită-te la dreapta.

Băiatul se uită într'acolo.

— Lângă cimitir, între arbori, lucește ceva. Parcă ar fi baionete.

— Oameni să vad?

— Nu. Poate stau ascunși în grâu.

În clipa aceea, o șuierătură trecu prin aer, un glonț sbârnăi pe d'asupra capului lui.

— Dă-te jos, băiete! strigă ofițerul. Te-au văzut și te-au luat la ochi. Mi-e destul. Dă-te jos.

— Nu mi-e frică! răspunse băiatul.

— Dă-te jos! repetă ofițerul. Ce vezi la stânga?

— La stânga?

— Da, la stânga!

Băiatul scoase capul: atunci o altă șuierătură

Fie sigură A. V. R. că spiritul de inițiativă și avântul ce a binevoit a constata A. V. R. se vor desvolta tot mai mult, pentru că armata noastră să corespundă în orice împrejurări speranțelor ce se pun pe ea și pentru că în orice împrejurare să nu cunoască nici greutăți nici piedeci, și mersul să fie întotdeauna, orice ar sta în cale, înainte, tot înainte.

Camarași,

Să ne exprimăm recunoștința pentru că Augustul nostru inspector a binevoit să împartă oboselele manevrelor cu noi, și pentru cuvintele de satisfacțiune ce a binevoit a ne spune, strigând cu toată și din fundul inimei, cu avântul ce caracterizează armata noastră: Trăiască A. S. R. Principele Ferdinand. Ura!...

Seara cu trenul de 11 am plecat cu toții la București.

A. S. R. a'a dus la Constanța unde a ajuns ieri după amiază.

Reforma electorală destăinuită.

— Date autentice —

Ziarul partidului socialist »Népszava« a izbutit să surprindă proiectele reformei electorale plănuit de guvern și le a publicat în întregime în două numere consecutive. Destăinuirea ziarului socialist a produs o senzațiune colosală în toată țara. Pentru noi românii ea este mai gravă decât s'a crezut. Căci din proiectul guvernului transpiră duhul încălțat al șovinismului răzrit care se năpustește îndeeosebi asupra românilor ținând o soartă de iloți pentru noi.

Vorbească cifrele de mai jos, sunt ele destul de elocvente și dacă mai doarme uraganul în adâncurile sufletului românesc el se va trezi în clipa când mâna criminală a vrăciului politic se va încumeta să înfăptuiască în lege monstruozițiile ce conțin.

Ziarul »Népszava« a ajuns în posesiunea facsimilului clocit de Andrássy prin un șiretlic ce dovedește multă agilitate. Că facsimilul e autentic apare neîndoios din comunicatul oficiosului »Budapesti Tudositó«, care anunță că împotriva ziarului »Népszava« guvernul a pornit cercetare.

Date autentice din proiectul lui Andrássy.

Proiectul dă vot și analfabeților, dar numai vot indirect, așa că tot câte 10 analfabeți vor alege un bărbat de încredere, care va avea numai un vot.

În felul acesta 1,270,924 de analfabeți cari au trecut vârsta de 24 de ani, vor avea 127,092 de voturi.

Cei-ce știu citi și scrie vor avea după reforma lui Andrássy vot direct. De toți 2,618,501 de alegători. Aceștia se împart în trei categorii: unii cari au un vot, alții cari au două, și alții iarăși, cari au trei voturi.

Pe baza cunoștinței scrisului și cititului vor avea un vot 1,534,443 de alegători.

Două voturi vor avea:

a) Ceice au absolvit 4 clase secundare;
b) Ceice plătesc dare directă la an cel puțin 20 de coroane și — de sine înțeles știu scrie și citi;

c) Ceice știu scrie și citi și aplică în atelier ori biuou permanent un lucrător;

d) Indivizi, cari știu scrie și citi și de 5 ani plătesc una și aceeași specie de dare;

e) Ceice știu scrie și citi, au cel puțin vârsta de 32 de ani, au servit la miliție și au cel puțin trei copii.

În total 866,267 de alegători, cari reprezintă 1,732,534 de voturi.

Trei voturi au:

a) Indivizii cari au absolvat vre-o școală secundară (gimnaziu ori școală reală).

b) Cei-ce plătesc cel puțin 100 cor. dare directă și, de sine înțeles, știu scrie și citi.

Trei voturi vor avea în felul acesta 217 mii 191 de cetățeni, cari împreună dau 653,373 de voturi.

Suma totală a voturilor este deci de 4,047,671 și se rezumă după categoria alegătorilor în următoarele:

a) Alegători indirecti 1,270,924.

b) Alegători direcți și anume: cu un vot 1,534,443 cu două voturi 866,267 cu trei voturi 217,791.

După naționalitate și după felul de ocupațiune (muncitori etc.), voturile se împart astfel:

Din totalul de 4,047,671 voturi românești, 7.4 la sută, ungurești 61.8 la sută, germane 15.2 la sută, slovacești 10.3 la sută, rutene 0.5 la sută, croate 1.1 la sută, sârbești 2.4 la sută, de altă naționalitate 1.3 la sută.

Din totalitatea voturilor 36.9 la sută se vin pe alegătorii muncitori.

Voturile plurale se împart astfel după naționalitate:

Dintre 217,791 alegători cu trei voturi: români 3.7%, unguri 71.7%, germani 16.9%, slovaci 3.1%, sârbi 3%, croați 0.5%, ruteni 0.2%, de altă naționalitate 0.9%.

Dintre 866,267 alegători cu două voturi români 5%, unguri 63.3%, germani 16.7%, slovaci 10.1%, sârbi 2.3%, croați 1.2%, ruteni 0.2%, de altă naționalitate 1.2%.

Dintre 1,534,443 alegători cu un vot români 9.1%, unguri 58.6%, germani 13.5%, slovaci 13.5%, sârbi 2.1%, croați 1.3%, ruteni 1.6%, de altă naționalitate 1.3%.

Voturile analfabeților se specializează după naționalitate astfel:

alegători analfabeți români 38.8%, unguri 32.2%, slovaci 10.3%, ruteni 5.7%, germani 4.8%, sârbi 3.8%, croați 1%, de altă naționalitate 3.4%.

Clasa muncitorilor este reprezentată cu următoarele procente în diferitele categorii de vot: trei voturi au 0, două voturi 34%, un vot 54.5%, vot indirect au 53.9%.

*

Din facsimilul publicat de »Népszava« scoatem următoarele date sumare privitoare la felul cum se împart după naționalitate voturile în comitatele locuite de români.

In Ardeal.

În comitatul Albej-inferioare, din totalitatea de 26,054 voturi, românești 556, germane 6, ungurești 37.2 proc.

În comitatul Bistrița-Năsăud din 21,320 voturi românești 44.2, germane 42, ungurești 11.7 proc.

În comitatul Brașov din 25,896 voturi românești 21.5, germane 44.3 ungurești 33.6 proc.

mai tare și mai aproape decât cea dintâi spin-teacă aierul.

Băiatul ieși tot dintre frunze.

— Ai dracului nemți! M'au luat la ochi.

Glonțul trecuse pe lângă el.

— Jos! strigă ofițerul poruncitor și supărat, dă-te jos!

— Numai decât!.. Mă adăpostește copacul, nu te teme domnule. Vrei să știi ce văd la stânga?

— Da, la stânga; dar dă-te jos mai repede.

— La stânga, strigă băiatul scoțând pieptul de partea ceia, colo lângă biserică, îmi pare că văd..

O a treia șuierătură trecu și în aceeași clipă, băiatul căzu; frunzele și ramurile îi opriră un moment, dar imediat se desfăcură și băiatul alunecă cu capul în jos, cu brațele deschise.

— Ah! făcu ofițerul, alergând spre el.

Băiatul se isbi de pământ și rămase nemișcat, pe spate cu brațele deschise; un giro de sânge îi eșea din piept, din partea stângă.

Sergentul și doi soldați săriră jos după cai; ofițerul se plecă și-i desfăcu cămașa: glonțul îi intrase în plămânul stâng.

— E mort! zise.

— Nu, trăiește! răspunse sergentul.

Ah, bietul băiat, bietul, făcu ofițerul, curaj, curaj!

Dar pe când îi zicea curaj și-i pusese batistă

pe rană, băiatul închise ochii și muri. Ofițerul îngălbeni și se năvăli la el; pe urmă îi așeză capul pe iarbă. Sergentul și cei doi soldați, nemișcați, se uitau la el; ceilalți stau cu fețele spre inamic.

— Bietul băiat, repetă înduioșat ofițerul.

Se duse la casă, luă dela fereastră steagul tricolor și-l puse peste băiat învăluindu-l ca într'un giulgi, lăsându-i fața descoperită. Sergentul îi puse alături căciula, nuiaua și briciagul.

Îl priviră iarăși, în tăcere, și după câteva momente, ofițerul zise sergentului:

— Să trimitem ambulanta să-l ia: a murit soldătește, să-l îngropăm cu soldații.

Cu mâna îi trimise o sărutare, apoi comandă:

— Încălcați!

Soldații săriră pe cai; patrula se strânse și porni mai departe.

La apusul soarelui, întresga linie de avansuri italiene înaintă spre inamic și pe aceeași șosea pe care trecuse dimineața patrula, mergea un batalion de bersalieri, care cu câteva zile mai înainte atropise cu sângele lor dealul San-Martino. Vestea morții băiatului ajunsese în lagăr mai înainte de plecarea soldaților. Șoseaua trecea la câțiva pași de casă. Când cei dintâi ofițeri ai batalionului văzură mortul la rădăcina frasinului, învelit cu bandiera tricoloră, îl salută cu săbiile; unul din ei se plecă și după

marginia șantului șoselei rupse două flori și le aruncă. Atunci toți bersalierii ce veniră în urmă rupseră alte flori și le aruncară mortului; în câteva minute, băiatul fu acoperit de flori, și ofițerii și soldații, trecând, îi trimiteau un salut:

— Bravo, micule lombard!

— Adio, copile!

— Ura!

— Glorie ție!

— Adio!

Un ofițer îi aruncă decorația sa, un altul îi sărută pe frunte. Și florile urmau să cadă pe piciorarele desculte, pe pieptul înșăngerat, pe capul blond. Iar el dormea întins pe iarbă, înfășurat în bandieră, cu fața albă și aproape surizătoare, ca și cum ar fi auzit salutarile ce i-le trimiteau, ca și cum ar fi fost mulțumit că și-a dat viața pentru Lombardia sa.

Săracii.

Marți 29 Noembrie.

A-ți dă viața pentru țara ta este o mare virtute — cum a făcut băiatul Lombard — dar tu, fiul meu, nu uită celelalte mici virtuți. Azi dimineață, întorcându-ne dela școală, mergeai năntea mea și ai trecut pe lângă o femeie săracă, ce ținea pe genunchi un copil slab și prăpădit, care ți ceru de pomană. Tu te-ai uitat la ea și

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás és T-sa măstire de sculptură din piatră de sticlă.

Fabricație proprie din marmură, granit, șel, labrad, etc., din pietre de mormânt magazina se află în Kolozsvár, Ferenc József ut. 23. Căminul și magazinul central: **Kolozsvár, Dávid-ut. nr. 21.** Telefon 662. Filiale: Nagyvárad, Pétervárad, Pécs și Bănapat.

In comitatul Ciuc din 22.215 voturi, românești 3.7, ungurești 95.7 proc.

In com. Făgăraș din 16.727 voturi românești 81.7 germane 8.2, ungurești 9.8 proc.

In com. Treiscaune din 30.462 voturi, românești 6.7, ungurești 92.7 proc.

In com. Hunedoara din 37.200 voturi, românești 56.2, germane 8.3, ungurești 34.3 proc.

In com. Târnava-mică din 16.681 voturi românești 26.2, germane 35.2, ungurești 37.4 proc.

In com. Cojocna din 22.026 voturi, românești 39.6 germane 9.1, ungurești 50.4 proc.

Orașul Cluj din 17.547 voturi, românești, 3.4, germane 2.1, ungurești 94.1 proc.

In com. Murăș-Turda din 28.685 voturi, românești 18.6, germane 7.4, ungurești 73.4 proc.

In com. Târnava-mare din 33.060 voturi, românești 23.1, germane 62.9, ungurești 12.8 proc.

In com. Sibiu din 35.570 voturi, românești 47.2, germane 45.9, ungurești 6.2 proc.

In com. Solnoc-Dobâca din 23.742 voturi, românești 48.2, germane 6, ungurești 44.7 proc.

In com. Turda-Arieș din 19.511 voturi, românești 45.7, germane 1, ungurești 52.3 proc.

In com. Odorheiu din 26.078 voturi, românești 1.1, germane 3.1, ungurești 95.6 proc.

In Bănat.

Com. Caraș-Severin din 91.887 voturi, românești 63.1, germane 19, slovacești 1, ungurești 10, sârbești 2.4 proc.

Com. Timiș din 96.892 voturi, românești 31.1, germane 42.2, ungurești 11, sârbești 12.2 proc.

Orașul Timișoara din 17.156 voturi, românești 5.7, germane 47.1, ungurești 41.9, sârbești 3.3 proc.

Com. Torontal din 143.781 voturi, românești 10.1, slovacești 3, germane 39, ungurești 18.6, sârbești 26.9 proc.

In părțile ungurene.

Com. Arad din 53.029 voturi românești 43, slovacești 23, germane 17.3, ungurești 36.3 proc.

Orașul Arad: din 18.187 voturi românești 8.4 germane 8.3, ungurești 79.8 proc.

Com. Călan: din 34.433 voturi, românești 7.2, slovacești 12.9, ungurești 76.6 proc.

Com. Bichiș: din 83.136 voturi, românești 1.2, slovacești 22.6, germane 2.8, ungurești 73.3 proc.

Com. Bihor: din 93.385 voturi, românești 15.1, ungurești 83.6 proc.

Orașul Oradea-Mare: din 16.703 voturi, românești 3.7, ungurești 94.7 proc.

nu l-ai dat nimic, și totuși aveai bani în buzunar. Ascultă Enrico, nu te deprinde a trece nepăsător când mizeria îți întinde mâna, cu atât mai mult, când o mamă îți cere un ban pentru copilul ei. Gândește-te că poate copilului aceuia îi eră foame, gândește-te la lipsurile acelei femei sărace. Îți poți tu închipi susp. nului desperat al mamei tale când ar trebui să-ți spuie într-o zi: Enrico, azi n'am nici pâine să-ți dau. Când eu dau un ban unui cerșitor, și el îmi zice: Dumnezeu să-ți dea sănătate, duminică și copiii duminică, tu nu-ți poți închipi ce dulci mi-se par cuvintele acelea. Mi-se pare că urarea aceuia, vădă sănătate îndelungă voaia copiii mei, și mă întorc acasă mulțumită, gândindu-mă; săracul celalalt mi-a răsplătit cu mult mai mult de ceea ce i am dat eu. Fă și tu Enrico astfel, dă și tu din când în când de pomana, pune un ban în mâna bătrânului fără ajutor, a mamei fără pâine, a copilului fără mamă. Săracilor le place pomana copiilor pentru că nu i umilește și pentru că copiii, având nevoie de toate celea, seamănă cu ei: vezi câți săraci stau mereu în jurul școlii? Pomana unui bărbat este o binefacere, dar pomana dată de un copil este o binefacere și o mângâiere, ca și cum din mâna copilului ar cădea un ban și o floare. Gândește-te că ție nu-ți lipsește nimic și că lor le lipsește totul, și că pe când tu te gândești cum să faci ca să fii fericit, ei se gândesc cum să facă ca să nu moară. Gândește-te că este un lucru de groază ca între atâtea palaturi, pe strădele pe care trec trăsurile și copiii îmbrăcați în mătase, sunt femei și copii cari n'au ce mânca. Să nu aibă ce mânca, Doamne, Doamne, copii ca tine, buni ca tine, cuminiți ca tine, cari în mijlocul unui oraș mare nu au ce mânca, ca fiarele pierdute în mijlocul pădurilor! Oh, niciodată, Enrico, niciodată să nu mai treci pe lângă o mamă ce cerșeste fără să i dai un ban!

Mama ta.

Trad. de P. Robescu.

Com. Maramurăș: din 26.500 voturi, românești 12.9, germane 19.7, rutene 19.2, ungurești 47.5 proc.

Com. Sălmar: din 60.596 voturi, românești 14.7, germane 3.5, ungurești 81.3 proc.

Orașul Sălmar: din 8.174 voturi, românești 1.4 proc.

Com. Sălaj: din 28.136 voturi, românești 28.2, germane 1, ungurești 70 proc.

Com. Ugocia: din 10.585 voturi, românești 3.2, germane 4, ungurești 73.3, rutene 19.5 proc.

Cât amar de procente reprezintă voturile românești rezultă din numărul înspăimântător al analfabeților, al celor cu vot indirect. De aici se explică cum de în comitatele cu masă românească compactă proporția a mai scăzut și față de cea din trecut. Acestei operațiuni au fost supuși și slovaci, cari însă sunt favorizați de numărul mai mic al analfabeților. Dacă în poririile lui de călău al drepturilor firești guvernul va mai operă și cu împărțirea cercurilor și a comitatelor la fel, drepturile politice vor fi ciungărite monstruos, vom fi reduși la inerție politică, la soarta de parii. Dar vai de sorocul acestei țări când sufletul popoarelor va fi scurmat de torentul amărăciunii desperate..

Interview cu dl Petrovici.

Un redactor al »Voinței Naționale« a avut o convorbire cu deputatul Zorlențului Dr. Ștefan Petrovici, din care dăm părțile esențiale.

»Partidul moderat, — ne-a spus dl Dr. St. Petrovici, — îl dorește azi guvernul, pentru a sparge masa compactă a românilor, cari, din fericire, formează un singur partid. Noi nu putem să dorim un partid, moderat, pentru că n'avem nevoie să ne moderăm. Noi suntem destul de moderați în pretențiile noastre. Noi nu cerem decât egală îndreptățire legală și națională.

»De altfel despre o împăcare româno-maghiară nu se poate vorbi și din altă cauză, — a continuat dl Dr. Petrovici. Noi, ca români, nu putem sta de vorbă cu ungurii. Noi facem parte dintr'un partid.

»Deci, dacă ungurii ar dori o apropiere amicală de partidul nostru, atunci cu comitetul partidului ar trebui să stea de vorbă, iar nu cu noi, ca români.

Despre sufragiu universal se pronunță astfel: — »Dar, partidul naționalist are vre-un proiect de vot universal?« — am întrebat pe d-nul Dr. Petrovici.

— »Proiect, nu. Dar în programul nostru sunt prevăzute principiile pe baza cărora înțelegem noi să se acorde votul universal. Noi preconizăm sufragiu universal direct, egal, secret și capabil de a fi exercitat la sediul comunelor nu al cercurilor electorale. În special, ținem foarte mult ca votul să fie secret, deoarece cu actualul sistem de vot alegătorii români cari nu vor să cedeze presiunilor și să-și dea voturile candidatului maghiar, sunt supuși la cele mai cumplite persecuții. Cunoșc cazuri covârșitor de convingătoare în această privință. Iată un caz de asemenea absurde persecuții: În cercul protopopului Dr. George Popovici, protopretorele ca să-și răsbune pe români că au votat pe candidatul partidului naționalist, a dat ordin ca în luna Maiu, (când se înoptează la opt și se luminează de zi la patru) oamenii să umble cu felinare aprinse între orele șase seara și șase dimineața. Ceice nu se conformau acestei nebunești dispoziții, erau arestați. De amenzi nici nu mai vorbesc.

Ca încheiere, dl Dr. Petrovici ne-a arătat ce foloase considerabile pentru Români ar decurge din acordarea votului universal egal, direct și secret. Sub regimul unei asemenea legi, Români ar putea să trimită în parlamentul din Budapesta o sută de deputați, iar celelalte naționalități încă o sută. Prin urmare, dacă în Ungaria s'ar acordă votul universal cum e în Austria, din 413 deputați, câți sunt în dieta ungară, două sute ar fi naționaliști.

Făcând această socoteală, ochii vîoi și neastămpărați ai dlui Dr. Petrovici creșteau de bucurie și chiar de mândrie. În adâncul lor am cetit într-o clipă ce forță ar fi Români în Un-

garia dacă li-s'ar recunoaște în mod legal dreptul lor de participare la viața politică.

Dar bucuria aceasta a fost ca o scurtă străfulgerare. O umbră de nelămurită părere de rău întunecă privirea vrednicului deputat al Zorlențului. Mă bălău pe umăr și-mi spuse cu amărăciune:

— Dar votul universal cum trebuie nu ni-se va da niciodată.

Intrunirea socialistă din Arad.

Partidul socialist a avut ieri o zi mare. În 54 de orașe ale țării socialiștii au ținut mari întruniri de popor pentru votul universal. În Arad adunarea a avut loc după prânz la orele 4 pe piața Tökölly. În auditoriul numărös de vre-o 2000 de persoane am observat și mulți intelectuali și muncitori români din Arad veniți să-și dovedească simpatia către cei ce luptă pentru acelaș ideal: votul universal.

Oratorii au atacat guvernul cu multă violență. Remarcăm faptul că toți au amintit cu multă simpatie năzuințele românilor pentru dobândirea drepturilor lor naționale. Dintre oratorii, unul Varga a spus că socialiștii se vor uni în luptă pentru votul universal cu curajoșii deputați naționaliști.

La urmă întrunirea a adoptat o moțiune către camera cerând votul universal.

Situația în Ungaria.

Redactorul nostru dl Sever Bocu publică în »Doljul« din Craiova următorul articol:

Cu deschiderea de Luni a parlamentului, s'a început dincolo în Ungaria marea luptă a sufragiului universal, pentru care se pregătește deja de mult toate partidele politice.

Din parlament s'a dat însă numai signalul, căci teatrul acestor crâncene lupte va fi în realitate nu parlamentul, ci întreg cuprinsul țării, participând la ele întreaga armată a desmoșteniților, cari vor da cu ultima disperare asalt redutelor feudalismului unguresc, care deține d'atâta vreme, mai bine zis abuzează d'atâta vreme, de puterea ce o deține în stat.

Lupta va fi deci nu numai a poporului românesc, ci și a slovacilor, sârbilor și a nemților, cărora li se vor atașa socialiștii, cari, prin organizare și disciplina lor de partid, reprezintă o forță însemnată în alianța aceasta de puteri, hotărâte să coopereze împreună.

Nu mai încapă însă îndoială că românii vor merge și de astă-dată în fruntea acestor lupte, ca elementul cel mai tare, mai viguros și mai conștient între popoarele de dincolo. împotriva cărora, poate tocmai pentru cuvântul acesta, se îndreaptă mai ales, năzuințele guvernului de a scurtă și spolia acum la noua împărțire de drepturi.

Intr'adevăr, din câte au putut transpiră din secretele bine păzite ale guvernului, noua reformă electorală, care usurpează numirea de sufragiu universal pregătește o adevărată spoliațiune de drepturi mai ales asupra românilor. Sistemul pluralității de a da câte două și trei voturi, celor ce știu scrie și cit ungurește și dispun de un anumit cens intelectual și material, pune în inferioritate mai ales pe români, cari nu știu ungurește, și pe socialiști, cari ca și românii nu vor dispune de censul ce se va cere. Va să zică cu cens și cu pluralitate înțeleg ungurii sufragiu universal.

Dar este sigur, că guvernul nici în chipul acesta nu și-ar prea ajunge scopul, căci în cercurile românești de azi totuși s'ar menține, în cele mai multe majorități românești și românii ar putea pătrunde și în chipul acesta în viitorul parlament cu un număr de 35—40 de deputați.

Au inventat ei un mijloc și pentru aceasta: o nouă arondare a cercurilor, conform unei geometrii electorale, care pe de-o parte să dea finuturilor locuite de unguri mai multe cercuri, pe de altă să spargă blocurile naționale îmbinându-le în chipul meșteșugit cu unguri, așa ca în cazul cel mai rău naționalitățile să nu constituie majorități decât acolo unde orice împărțire nu ar putea face aceasta cu puțință. Așa, că de unde azi, prin o împărțire, nu se poate mai nedreaptă, a cercurilor, formă totuși majorități, de pildă noi

românii în vre-o 35—40 cercuri, prin noua arondare, se svonește, că abia vom mai avea vre-o 15—17 cercuri românești.

Iată cum înțeleg ungurii marea reformă democratică a sufragiului universal.

Se știe însă că inițiativa acestei reforme vine nu dela unguri, ci dela împăratul, care a introdus-o deja în cealaltă parte a împărăției sale în Austria și care a făgăduit-o în mai multe rânduri și popoarelor din Ungaria.

Nu insist nici asupra motivelor cari au determinat pe bătrânul monarh să dea țării sale această nouă constituție democratică. Lumea nici până azi nu e dumirită pe deplin asupra acestei democratizări a țării Habsburgice unde libertățile au trebuit totdeauna să fie cucerite prin sânge.

Constatăm numai faptul, că împăratul a cerut și cere mereu guvernului să vie odată cu proiectul sufragiului universal, pe care îl făgăduise cuvântul său împărătesc și dinaintea cărora guvernul a tot încercat să să sustragă.

Văzând că nu e chip de a schimba hotărîrea împărătească, guvernul a și prezentat Măiestății Sale, proiectul său electoral, nu odată, de trei ori chiar, și împăratul tot de atâtea ori a refuzat să și dea sancțiunea sa prealabilă la mișcarea ce ungurii vor să o săvârșască sub eticheta falsă a sufragiului universal.

Situația este deci în mâinile împăratului și acum întrebarea e: rezista-va el până la sfârșitul insistențelor ungurești, stăruitoare, dârze, implacabile? Cine cunoaște firea ungurească, mentalitatea, poporul unguresc care simte, că prin noua stare de lucruri ce s'ar crea prin voința împăratului o situație milenară le fuge de sub picioare, va înțelege că ungurii vor pune în cumpănă totul pentru a zădărnici această reformă, care ar pune capăt definitiv stăpânirii lor de rasă. Așa fiind este greu de a presupune că împăratul s'ar hotărî acum la bătrânețe să sufoce în sânge o revoluție ungurească.

Nu este însă nici puțin adevărat că pe de altă parte să ridice o coaliție formidabilă ajutată de simpatiile lumii întregi și mai ales de ajutorul efectiv al popoarelor din Austria contra năzuințelor ungurești. Sunt românii, slovacii, sârbii, cehii și socialiștii. Ei vor opune o dârzenie nu mai puțin înărățită, decât cea ungurească de a scutura în fine jugul unguresc sub care gem de veacuri. Și fără ajutorul împăratului, ba chiar împotriva lui, coaliția aceasta se simte destul de puternică spre a lua lupta cu elementul unguresc stăpânitor, care vrea să se aranjeze acum la noua împărțire constituțională, pe alt mileniu înaintea.

Aceasta este situația de prezent în Ungaria. Taberile stau deja față în față în pozițiuni bine determinate. Nu va dura mult și lupta va începe pe toată linia.

Românii de pretutindeni sunt dator să și îndrepte privirile acum, din nou dincolo, în Transilvania, la eforturile extraordinare ce face nenorocitul nostru popor de acolo. Să și trimită cu toții simpatiile ac lo, căci o știu eu, cât de încurajați se simțesc când știu că la spatele lor au forțe cari nu-i vor lăsa părăsiți, dacă într'un ultim caz, ar cere nevoia.

Din România.

Di Sp. Haret ministrul Instrucțiunii a plecat Duminică în concediu pe timp de o lună. D-sa se va duce în străinătate.

Interimatul ministerului Instrucțiunii va fi ținut de dl V. G. Morțun, ministrul lucrărilor publice.

Extinderea Bucureștilor. La primăria capitalei să lucrează la întocmirea planului definitiv al orașului. Prin noul regulament ce se va întocmi, se va propune cu această ocazie o serie de măsuri pentru extinderea prea mare ce a luat orașul.

Excursiune de studii. Douăzeci de persoane făcând parte din cercul agricol din București au plecat alaltăieri seara în Bosnia și Herțegovina pentru a studia modul de organizare economică din acele provincii.

Din partea Casei școalelor vor lua parte la această excursiune dnii Popovici Lupa, inspectorul învățământului agricol și învățătorii I. Mihailescu din Bacău și I. Lovinescu din Suceava.

Din străinătate.

Războiul turco-bulgar nu va avea loc. „Yeni Gazeta“ organul marelui vizir, declară că svonorile răspândite la Paris, despre un războiu turco-bulgar, sunt manopere de bursă.

Independența Bulgariei. Agentul diplomatic al Bulgariei la Londra, acordând un interview agenției telegrafice „Reuter“, a declarat în chestiunea drumului de fier oriental următoarele:

Nu putem tolera mai mult ca din Constantinopole să se dea ordine cu privire la o cale ferată ce străbate țara noastră. Bulgaria nu are de fel intențiunea să împingă lucrurile până la război, aceasta nu va fi; noi primim cu satisfacțiune noul regim din Turcia pentru că sperăm că va restabili ordinea în Macedonia.

După părerea mea, care nu este cea a guvernului meu, momentul a sosit pentru proclamarea independenței Bulgariei; suntem de fapt independenți rămâne să fim și de drept; declarațiunea independenței Bulgariei nu ar putea avea nici un efect asupra echilibrului politicii orientale și nu ar face de cât să reguleze o situațiune care există de fapt.

Cu privire la incidentul Gheșow, agentul Bulgariei, a declarat că Principatul și-a dobândit dreptul de a fi tratat ca țară independentă și că nu înțelege cătuși de puțin a renunța la acest drept.

Declarația profesorilor universitari din Moscova. „Rosia“ ziar oficios, spune că profesorii universității din Moscova condamnați pentru proclamația din Wiborg, ar fi semnat declarațiunea prin care se obligă față de guvern a nu face parte din nici o grupare politică ostilă guvernului.

Cum e comentată politica bulgărească. Mai multe ziare din Londra declară că proclamația Bulgariei în chestiunea drumului de fier oriental este provocatoare față de Turcia. Bulgaria va trebui să poarte răspunderea faptelor sale și nu va primi nici o încurajare din partea Angliei. Bulgaria violează drepturile guvernului turc precum și drepturile companiei de drum de fier.

Proclamarea independenței Bulgariei ar constitui o violare a tratatului din Berlin și ar avea de consecință provocarea unei crize internaționale foarte serioase.

O declarație a lui Muley Hafid. Muley Hafid a declarat unui corresponsent al ziarului „Standard“ la Fez că este gata a respecta actul dela Algeiras și își închipuește că și puterile semnate îl vor respecta. Marocul va primi cu bună voie cooperatiunea europenilor la dezvoltarea țării.

Agitația în potirva Șeik-ul-Islamului. În Constantinopol s'au răspândit noi pamflete în potirva Șeik-ul-Islamului Djemal Eddin fiind amenințat cu moartea dacă nu se retrage. Tinerii turci se împotivesc demisiunii lui.

Campania în contra Șeik-ul-Islamului se zice că ar fi fost plănuită de partizanii fostului regim. De altfel campania e legată cu mișcarea feministă.

NOUTĂȚI.

ARAD, 28 Septembrie n. 1908.

— **A 50-a aniversară a unirii principatelor române.** Ministerul Instrucției a înaintat directorilor de școli următoarea circulară:

»La 24 Ianuarie 1909 se împlinește o jumătate de secol dela săvârșirea unuia din cele mai însemnate acte ale istoriei noastre. Ocazia aceasta nu trebuie lăsată să treacă fără ca tinerimea școlară să fie deșteptată asupra însemnătății ei și să

fie făcută să înțeleagă rostul ultim al lucrurilor în care alegerea dela 24 Ianuarie 1859 a făcut un moment hotărîtor.

Pentru aceasta vă rugăm, ca din vreme să vă gândiți împreună cu consiliul școlar la ce veți avea de făcut ca serbarea viitoare să se țină în mod mai deosebit și mai folositor pentru deșteptarea simțului patriotic al școlarilor.

Ministerul nu poate și nu vrea să impună nici un fel de programă a sa. Credem că în fiecare localitate corpul didactic va putea cu mult mai mare succes să organizeze programa serbării decât ar putea crea ministerul. Trebuie însă ca să aveți consfătuirea încă de pe acum și să faceți cel puțin în linii generale programa ca să fie vreme de pregătire.

Pe unde vor fi mai multe școli va fi bine ca serbarea să se facă în comun.

Circulara se termină prin dorința ca și publicul să fie chemat la aceste serbări.

— **Studentii români din Leoben.** Studentii români dela școalele superioare de mine din Leoben-Austria, au înființat o societate academică de ajutor reciproc, atât pe teren științific cât și social, cu numele „Sonda“.

— **Congresul presei s'a sfârșit astăzi.** Un congresist a propus să se ceară dela state reducerea taxei pentru poștă și telegraf pe sama presei. Iar Ságodi după deșteptăcine probabil săcui, după nume jidan, a apărut Ungaria de acuzațiile ce i l-e-a făcut dnul Procopiu. Apărarea e clasică. Dnul Ságodi vestește triumfător, că delegații unguri nici nu cunosc în Pesta pe nici un »Procobine« (Bagseamă a crezut că va fi vre-un »unsere Leit«). Dar dacă va fi vre-un delegat străin, ei resping acuzațiile și regretă că congresul a fost întrebuințat pentru astfel de insinuații. Pentru că: în Ungaria există libertatea de presă, iar osândele să aduc prin verdict judecătoresc, iar nu prin guvern. Prin urmare acesta nu e vinovat. Ce e drept: Scurt și prost. Încă o așa apărare și țara ungurească nu va mai avea »bîrfitori« în țările culte.

— **Foc mare în Arad.** Sâmbătă noaptea a ars magazinul de scânduri și fierăstrăul firmei Laendler. Din toate instalațiile n'a rămas decât hornul intact, încolo praf și cenușă. Pompierii au lucrat toată noaptea și dimineața, fără să poată opri nimicirea totală, dar scăpând edificiile din jur. Paguba se evaluează la 3 milioane de coroane, din cari 2 și jumătate milioane să întorc din asigurări. E semnificativ că totaceiași i-a ars depozitul și în Boosig înainte cu vre-o două săptămâni.

Teatrul popular din București. Comitetul teatrului popular a hotărît a se intruni în ședință obligatoare, în fiecare Sâmbătă la orele 3 p. m. Direcțiunea a pus în repetiție piesa „Peneș-Curcanul“, dramă războinică în 4 acte de d-nii V. Leonescu și T. Dușescu-Dafu. În dorința de a da noului teatru o direcție educatoare și patriotică, asemenea piese se vor da în anumite zile stabilite pentru astfel de spectacole. Autorii români sunt rugați a și comunica piesele ce vor să propună spre a fi primite în repertoriu. Dl profesor G. I. Sigala a fost însărcinat cu formarea și conducerea orchestrei.

— **La teatrul național din București** comitetul teatral a admis în umanitate o nouă piesă originală „Ultimul Vlăstar“, dramă în trei acte de dl M. Pandeia.

— **»Pretinile maghiaro-săsească«.** S'au săturat și sașii din Bistrița de prietinia ce le-o arată ungurii, pe cari îi reprezintă acolo căpitanul de poliție Gyürk. Acesta înainte cu câțiva ani disolvase cu forța brachială adunarea societății culturale săsești Gustav Adolf; cu ocazia vizitei Archiducelui Iosif a luat steagul săsesc din turnul bisericei înlocuindu-l cu cel unguresc, pedepsind pe deasupra pentru »demonstrație« pe fiscul comitatens Láng și avocatul Kelp; el a introdus la poliție limba ungurească în locul celei săsești. Pentru toate astea reprezentanța orașului a pornit cercelare în contra lui. Iar rezultatul va fi disolvarea reprezentanței și tăcerea sașilor.

— **Pomană sângeroasă.** Foile ungurești au știerea că în Lechința din Săltmar, oamenii la o pomană făcută unui mort, îmbătându-se s'au luat la ceartă, din care s'a făcut bătaie în toată regula, al cărei rod sunt mai mulți morți și o casă aprinsă. Într'adevăr frumoasă evlavie românească.

— **Carte românească oprită.** Andrassy desminte »Calvarul« nostru în fel și chip. Acuma, bagseama pentru a ne atrage atenția asupra ei, a detras debitul postal pentru »Literatura română modernă« de Dragomirescu și Adamescu din cauză că și aici să agită contra »națiunei« prin »falsificarea« istoriei.

— **O nouă bancă românească.** »Co-drul« institut de credit și economii societate pe acții în Buteni își va începe activitatea cu începere dela 1 Octomvrie 1908. Dorim spor și succes.

— **Maghiarizarea comunelor în com. Caras-Severin.** Conform uzazului lui Andrassy s'a pornit și în comitatul nostru maghiarizarea comunelor — scrie »Drapelul«. — În frunte s'a pus cercul pretorial, al Reșitei făcând următoarele schimbări. Reșita-română: Resiczafalu, Terova: Krassó-Cser, Cuptoare: Kemencze-Szék, Călnio: Kőlkök, Doman: Dorány, Goruia: Gorony, Delinești: Delényes, Apadia: Apágya, Vodnic: Vicsesfalu, Lupac: Mélyvölgy, Grassova: Krassó, Clocolici: Csörgeteg, Târnova: Tornó, Prebul: Perebuly, Valeadeni: Váldény, Rafnic: Rafnók, Ohabița: Kisszabadi, Măniom: Monyo. Toate aceste frumos resonatoare numiri, vestesc auzul bun muzical al protopretorelui Del'le Vaux.

— **Patriarhul împotriva aromânilor.** Patriarhul ecumenic pare hotărât a se împotrivi din răspuneri la stăruința aromânilor de a căpăta școli naționale și preoți dintre ei.

— **»America«**, ziarul român care apare în Cleveland, a trecut prin cumpărare, împreună cu tipografia, în proprietatea societăților române din America.

— **Sfințire de biserică românească în America.** Aducem la cunoștința tuturor românilor, că comitetul parohial al bisericii gr. or. din Indiana Harbor, Ind. Nord America, a decis sfințirea bisericii din localitate pe zilele de 17 și 18 Noemvrie n. c. cu care ocaziune se pregătește și o mare serbare, al cărei program se va publica ulterior. Secretarul comitetului parohial: Emanoil Ionescu, S. Mihăiljan, preot preș.

— **Un cor românesc în America.** Dela parohienii din Indiana Habor, Indiana (Statele-Unite) »Tel. Român« primește știrea, că preotul Simion Mihăiljan a înființat acolo un cor bisericesc și că în curând va deschide și o școală pentru copiii românilor aflați acolo.

— **Lupte sângeroase între italieni și croați.** Zilele trecute s'au petrecut incidente regretabile în Ragusa. Un grup de gimnastici italieni a fost bombardat cu pietre, iar cazinul italian devastat. Croații s'au îndreptat apoi în spre consulatul italian spre a face demonstrațiuni. Mai mulți italieni au fost grav răniți.

— **Tabele de instrucții.** Dl. Iuliu Vuia învățător în (Bănat) a pus la dispoziția Venerabilelor consistoare, din Sibiu, Blaj, Arad, Gherla și Caransebeș și vicariatului din Maramurăș, câte 100 de garnituri de tabele de cetire și instrucții metodice a metodei sunetelor vii, pentru a se distribui gratis școalelor noastre.

— **Zeppelin plagiator.** L'a ajuns și pe Zeppelin soartea tuturor oamenilor mari, și el a fost învinuit de plagiază. Să vorbește că sistemul balonului lui e aflat de un inginer din Zagreb, Schwarz, dela care l'a împrumutat în mod servil. Vorbindu-se despre acest lucru în o societate la care era și el de față, s'a certat cu un maior, din ceea ce s'a iscat o chestie cavalească. Probabil să va și luptă Zeppelin nu numai cu vântul, ci și cu oamenii.

— **Anarhist arestat.** Jandarmaria din Biarritz a arestat pe spaniolul Fernando Camaraga. El e membru societății anarhiste și e acuzat că ar fi momit cu bani pe o femeie să omore pe regele Alfonso când va trece prin Biarritz spre Badajoz.

— **Mersul holerei în Petersburg.** Sâmbătă au fost 357 noi cazuri de holeră cu 162 decese. Totalul bolnavilor este de 1806.

— **Mare ciocnire de trenuri.** În Helena Montana (Statele Unite). Din cauza ciocnirii unui tren accelerat cu un tren de mărfuri lângă Youngspoint, 19 pasageri au fost uciși; mulți răniți.

— **Cutremur de pământ.** În Mexic s'au simțit două puternice cutremure de pământ. Vaporul »Radmas« mergând dela San Francisco la Hamburg, a fost la Acapulco atât de violent turmentat de talazuri încât o mare bucată de lemn căzând din înălțime, a ucis patru persoane și a rănit pe mai multe altele.

— **Un băiat cu voce de soprano.** Un agent teatral din America a descoperit la Londra un băiat anume Mirzka Gynt, în vârstă de 18 ani, care cânta pe străzi și care poseda o admirabilă voce de soprano.

Mirzka Gynt e fiul unui evreu rus care a fost obligat să părăsească Varșovia. Vocea sa e așa de frumoasă în cât iopresariul american l'a angajat imediat cu 800 lei lunar, pentru a face un lung turneu în America și apoi unul în Anglia.

Experții medicali au declarat că vocea lui Gynt se va menține; poate târziu de tot să devină ceva mai groasă.

— **Ucis de o muscă.** Se vestește din Becicherecul-mare: În comuna Elemér mașinistul mecanic Ferdinand Fuchs, a fost împuns de o muscă înainte cu două zile. Din mușcătură a căpătat intoxicație de sânge murind după o agonie îngrozitoare în 2 zile.

— **Sticlărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux de argint de china** se pot procura pe lângă prețuri fixe și de încredere la urmașul lui Müller Somlyai, Kolozsvár Kossuth Lajos uica 4 sz., care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelabre de biserică, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahare de apă cristale 72 cr. *Vă rugăm să fiți atenți la firmă.*

— **Părul cărunț își redobândește culoarea primitivă primitivă prin apa »Arabela«,** care nu-i o vâpsea, nu murdărește și se aplică foarte simplu.

O sticlă 5 cor. De vânzare exclusiv numai la Wachsmann Jenő és Tsa drogherie Szabadka.

Ultime informațiuni.

Nouă osândă. »Tara noastră« din Sibiu a fost osândită prin redactorul ei Ovidiu Gritta, pentru agitare, la șase luni temniță. Apărător a fost dl. Cassiu Maniu.

Economie.

Expoziție de poame în Avrîg.

Apelul comitetului central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«, trimis primăriei noastre comunale în cauza aranjării expoziției de poame, strugari și derivatele lor în Avrîg, a fost întâmpinat cu multă bucurie de obștea noastră dornică de înaintare.

În conferența fruntașilor comunei, convocată de vrednicul nostru notar dl. Irimie Răduț, luându-se cu plăcere la cunoștință apelul Reuniunii, s'a hotărât cu multă însuflețire, ca expoziția să se țină în zilele din 18—20 eventual și până în 22 Oct., dacă interesul bine priceput al expoziției o va cere. Ca exponenți se vor admite toți cultivatorii noștri de poame și aceasta cu scop de a se da populațiunii noastre din Avrîg și jur, care prea puțin se îndeletnicește cu cultura poamelor, prilej potrivit de a cunoaște diferitele soiuri de poame aacomodate pentru clima și soiul nostru. Se vor admite pe lângă poame și tot soiul de derivate cum sunt: must, vin, rachiv, oțet, oleiu, prune uscate, lictar, compot, dulceață etc. cum și unelte, lăcămiri, modele etc.

Pentruca expoziția să nu lase nimic de dorit nici ca aranjament, s'a făcut spel la doamnele, d-șoarele și la femeile fruntașe și cu deosebire la harnica noastră Reuniune de femei, care se distinse în mod nă se poate mai laudabil și la prima expoziție industrială, aranjată tot de Reuniunea noastră agricolă la 1902 în Sibiu. Ca publicul participant dornic de a vedea expoziția și locul de odihnă al marelui nostru dascăl George Lazăr, să aște și alte distracții, se proiectează

mai multe serbări, ce se vor ține în cursul expoziției. Pentruca expoziția să aducă foloase și fiitorilor cultivatori de poame, brațelor muncitoare de mână, se va face apel ca la expoziție să participe corporativ și copiii de școală din Avrîg și din împrejurime, în frunte cu învățătorii și părinții copiilor. Cum avem speranță, ca expoziția să fie bogată în poame de soiuri albe și trainice, nu ne îndoim, că ea va oferi bun prilej și pentru cumpărătorii de poame din Sibiu și din alte localități.

Cu punerea la cale a tot ce e de lipsă în direcția bunei reușite a expoziției, s'a încredințat comitetul aranjator care local să compune din d-nii: G. Maxim, comerciant, Victor Preda, măsar, Mihail Mareș, Vasile Dancu, econom, George Poștea, vicanot. și casier de bancă, Ioan Răduț, pădurar, Ilie Aleman, învățător, Nechita Spârlea, Ioan Nicolae, învățător, V. Spârlea, primar, Irimie Răduț, not., Ioan Cădea, protopresbiter și Vasile Maxim, paroh. A fost proclamat ca preșident al comitetului notarul Ir. Răduț.

De încheiere poate nu va fi fără folos să amintim, că vredniciei harnicului nostru notar Răduț îi revine meritul de a fi designat a jugete pământ de lângă drumul țării, câștigat prin expropriere, pentru o școală de pomărit, ce să stea în legătură cu școala de repetiție economică, iar pentru învățătorul expert al acestei școli, comuna ofere locuința în natură și în același timp a cerut dela stat o subvenție de 300 cor. drept contribuție la salariul învățătorului cu cunoștințe temeinice pe terenul pomăritului.

În asemenea împrejurări privim cu bucurie spre ziua deschiderii expoziției de poame!

»Dumnezeu vede!«

Expoziția de copii a »Reuniunii române agricole sibilene«. Precum ni-se comunică, fruntașii din Poiana au stabilit termenul ținerii expoziției a 3-a de copii pe ziua de 14/27 Octomvrie c.

Budapesta, 28 Septemvrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 klg.)	22 78 - 28 80
Săcară pe Oct.	18 64 - 18 66
Cucuruz pe Malu	14 62 - 14 64
Ovăș pe Oct.	16 06 - 16 08

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa — — — —	22 K. 80 — 23 K. 80 III.
Din comitatul Albel —	22 » 60 — 23 » 50 »
De Pesta — — — —	22 » 60 — 23 » 50 »
Bănățenesc — — — —	22 » 80 — 23 » 80 »
De Bacica — — — —	22 » 80 — 23 » 70 »
Săcară — — — —	13 » 70 — 18 » 85 »
Orzul de nutreț, cvalit. I.	15 » 75 — 15 » 90 »
» de cvalitatea II.	15 » 40 — 15 » 65 »
Ovăș de — — — —	16 » 40 — 16 » 65 »
» de — — — —	15 » 80 — 16 » 30 »
Cucuruz vechiu — — —	16 » 60 — 16 » 80 »
» nou — — — —	» — — — — » — — — —

Redactor responsabil Constantin Savu.

Editor proprietar George Nichin.

Răceala și tusea

Indărătnică se vindecă iute cu Emulsiunea SCOTT.

Emulsiunea lui Scott

e plăcută la gust, încât o iau cu plăcere și cei care nu pot suferi oleiul de pește ordinar al

Emulsiunei Scott.

Afară de aceea e și nutritivă și prin urmare cu mai mare influență asupra sănătății.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 fl.

De vânzare la toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunei a se lua seamă la marca metodului SCOTT — care este pescarul.

„CODRUL“

Institut de credit și economii societate pe acțiuni în Buteeni. :

Cu un capital social de 100.000 Cor.

A fost înprotocolată la tribunal ca judecatorie comercială și își va începe activitatea cu 1 Octomvrie a. c.

Primește bani spre fructificare.

Acoardă împrumuturi cambiale, ipotecare și pe efecte.

Diracțiunea.

Concurs.

Se publică concurs pentru cinci (5) stipendii câte de 300—600 cor. anual, pentru două (2) ajutoare câte de 200 cor. și șase (6) ajutoare câte de 100 cor. — anual — din fundațiunea de stipendii și ajutoare „Demetriu F. Negrean, vād. lui Danila Moldovan nāsc. Iuliana Vass, Augustina Moldovan mār. Demeiriu F. Negrean și Ioan Trāian Negrean“ din Beiuș, cu termenul până la **2/15 Octomvrie a. c.**

Indreptățiți la acestea stipendii și ajutoare sunt în prima linie tinerii din familiile Ioan F. Negrean din F. Vāsārhely și Nicolau Bogdan din M. Lazuri, precum și cei din comuna M. Telegd, apoi tinerii din popopiatele Beiuș și Vașcāu în comitatul Bihor, cari studiază la vre-un institut de învățământ public din patrie, sau se pregătesc pentru cariera militară, comercială ori industrială.

Recurenții au să-și instrueze cererile lor cu următoarele documente originale, ori în copie autentică.

1. Extras din matricula botezaților, provăzută cu clauzula parohului local, că sunt nāscuți din căsătorie legală, dela părinți gr.-or. romāni căsătoriți și după ritul bisericei ortodoxe, și că dānșii, cât și părinții or aparțin și de prezent bisericei gr.-or. rom.

2. Testimoniu școlastic despre absolvirea cu succes a claselor sau cursurilor anterioare, și că urmează studiile la vre-un institut public de învățământ, iar recurenții pentru ajutoare să producă atestat că sunt aplicați cel puțin de 1/2 an la vre-o neguțatorie ori meserie sau frecventează vre-o școală de industrie ori meserie, ori voesc a se perfecționa pe cariera începută.

3. Atestat de paupertate, respective despre starea materială a părinților și a recurenților.

4. Atestat medical despre starea sanitară. Stipendiștii cari studiază în școalele și în gimnaziul din Beiuș a căror părinți nu locuiesc în Beiuș vor avea să între în internatul diecezan gr.-or. romān de acolo.

Conform dorinței fondatorului, exprimată în testamentul său, fiecare stipendist și ajutorat este obligat după terminarea studiilor, când va ajunge la o stare materială independentă, a contribui cu 10% a stipendiului, respective ajutorului anual ultim la augmentarea capitalului fundațiunei.

Recurenții au să-și înainteze cererile lor, — subsemnatului — adresate comitetului administrativ al fundațiunei Demetriu F. Negrean și soții în Oradea-mare (N.-Vārad).

Oradea-mare la 12/25 Septemvrie 1908.

Pentru comitetul adm. al fundațiunei Demetriu F. Negrean și soția

Vasile Mangra

vicar episcopesc, președinte comit. adm.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARA

1907.
7 Septemvrie.

127285356
429577
98676984
38112941
—
11999924
15806084
3253121
5901454
638729
345394
108254949
—
12267775
28180364
451152652
12000000
23051453
3473646
301510640
2077070
784894
—
—
108254949
451152652

ACTIV

89985356	Reserva metalică Anr	89867623
37300000	Trate Anr	37300000
	Argint și diverse monete	
	Portofoliu Român și Străin	
*)	Impr. contra ef. publice	12614100
	„ „ „ „ în cont curent	17341983
	Fonduri publice	
	Efectele fondului de rezervă	
	„ „ „ amortisarea imob. și material	
	Imobili	
	Mobilier și Mașini de Imprimerie	
	Cheltueli de Administrațiune	
	Deposite libere	
	„ „ „ & provizoria	
	Compturi curinți	
	Copmturi de valori	

PASIV

	Capital	
	Fond de rezervă	
	Fondul amortisării imobilelor și material	
	Bilete de Bancă în circulațiune	
	Profituri și perderi	
	Dobânzi și beneficii diverse	
	Compturi curinți	
	„ „ „ & provizoria	
	Deposite de retras	

Scomptui 5%. *) Dobânda 5 1/2%

1908.

30 August, 6 Septembrie.

127084872	127167623
502711	477849
81515614	81108052
20525581	29956083
11999924	11999924
15480553	15480553
3216621	3216621
5954947	5955240
700102	700102
328476	341443
110091839	109893839
—	—
10865080	14802141
30001234	29269822
427267554	430369292
12000000	12000000
24928807	24928807
3734034	3734034
273700400	276916880
2190642	2190642
621832	705090
—	—
—	—
110091839	109893839
427267554	430369292

Gaut un scriitor

— cu praxă bună —

în afacerile cancelariale și cunoscător de cartea funduară. Să se adreseze de-a dreptul la mine competentul.

Dr. Octavian Pavelea
adv. Bethlen.

Un candidat de avocat

— cu praxă bună, —

află aplicare cu 1 Octombrie 1908 în cancelaria avocatului **Dr. OCTAVIAN VASU** din Făgăraș cu condițiuni favorabile.

Gratis! trimit oricui cine se adresează la mine, catalogul de peturi care a apărut de cu rând despre

ciasornice de prima calitate și bijuterii, ciasornice bine regulate remon-toir cu 5 conoane 60

fil., un ciasoric de trezit perfect cu 2 cor. 90 fil.

Cadouri mari de sărbători!

Győző Brucker Nándor és Társa
mălestru de ciasornice.

Győr 75.

APĂ MINERALĂ PHŌNIX

DIN BUZIÁS

ÎN PRIVINȚA EFECTULUI **PENTRU BOALELE DE RINICHI ȘI BĂȘICĂ**

INTRECE TOATE APELE.

La gust e plăcută, puțin acrie, nu e feruminoasă și abundează în acid carbonic.

Apă de masă neobișnuit de răcoritoare.

Intrebuințată pentru cură de beut, pentru boale de rinichi și bășică, pentru formațiunea petrii de bășică și înisipare, pentru catarul organelor de respirație și de secrețiune s'a dovedit de

un efect eminent.

PROSPECTE trimite gratuit administrația izvorului:

Diracțiunea stațiunei balneare Muschong — în Buziās.

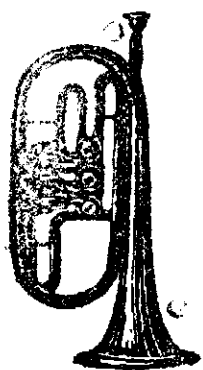
Depozit general: **STAUDT MI KLOS**, Arad, Boross-Béni tēr 22. Telefon Nr. 654.

Se poate căpăta la toate prāvāllile de coloniale.

Reclama e sufletul comerțului.

Carl Raab

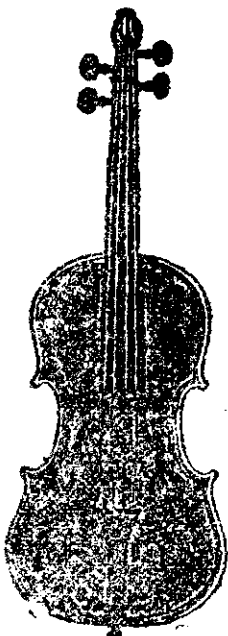
Cel mai mare magazin cu aparat de muzică din comit.
Bácsbodrog. Zombor, str. Zrínyi.
Ujvidék, str. Duna 5 (ângă Promenadă).

Aparate fabricate proprii și anume: vicare, celo mari, mici, trîmbiți, flaute, clarinete, tobe mari și mici, baș-tambure de rangul întâi, harfă de forma ferei, — le recomand cu toată căldura. Harmonice, gramofone, fonografe și alte asemeni aparate, atât cu corzi de piele cât și de oțel din țară cât și străinătate în cel mai mare asortiment. Dregre orice aparat muzical, specialiștii are la dispoziție.

Catalogul prețurilor trimite ori cui gratis și franco.

Atrag mai ales atențiunea on. public asupra atelierului meu de reparaturi special și cu puteri excelente de lucru, unde se repară tot felul de instrumente în mod special și sub supravegherea mea personală pe lângă probă și garanție.

Schuller Gașpar, neguțator de bu- toaie și de doage PÉCS

E mai presus de orice concurență prin magazinul său bine asortat potrivit cerințelor timpului. Face din materialul cel mai bun

butoaie de vin de bere și de spirt, putini și căzi cu prețul cel mai favorabil. Depozit permanent în butoaie gata.

La chemare se duce oriunde.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

George Iancovici

ARAD, Forray utca 2 sz.

Principiu:

Câștig puțin, circulație mare.

Au sosit noutățile de toamnă!

Aduc la cunoștința p. st. public că în prăvălia mea s pot vedea următorii articlii de curând sosiți:

Cumpărări nu sunt obligate.

Postavuri de costumuri englezești colorate, flaneluri de halaturi de lână și de ermelin, barcheturi, tenisuri.

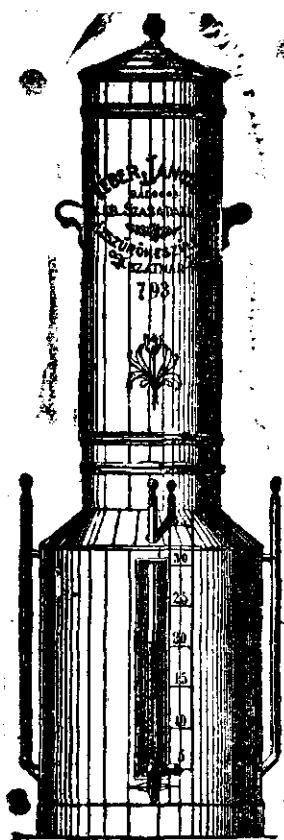
Mătașuri pentru bluze la modă, asortiment bogat.

Albituri femeiești gata, pânză de ață și pamut, șifoane. Covoare, perdele, fețe de pat și de masă. și mulți alți articlii, cari nu se pot toate înșiră. Postavuri de reverenzi so-site acum, brăuri preotești de culorile roșu, vânăt și negru.

VÉBER JÁNOS K.

tinichigiu specialist, proprietarul mai multor brevete.

Szatmár, Strada Szirmai Nr. 1.

Cea mai de căpetenie condiție pentru păstrarea sănătății e apa fără baccili.

Străcurătoarea de apă

„Weber“ e un aparat de strecurat apa curgătoare, precum și apa de fântână, făcându-o curată ca cristalul, așa că și în cea mai nepretențioasă căsnicie se poate bea apă bună, plăcută. Aparatul de strecurat se manuează ușor și e experimentat doctorește. E un obiect de mare folos în căsnicie și fiind ieftin, deja și până azi e foarte răspândit. Îndeosebi e de recomandat pe seama ospătării, cafenelelor, școalelor și Institutelor.

Prețul aparatului:

cu volum de 15 litrii . . . 20 cor.
„ „ „ 25 „ . . . 24 „
„ „ „ 35 „ . . . 28 „
de proporții mai mari prețuri deosebite. La comanda din provincie 3 cor. cheltuială de împachetare. Totodată aduc la cunoștința on. public că fac și reparare stropitoare de vie.

Părți constitutive se capătă de asemenea.

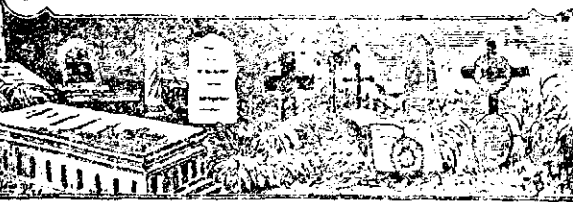
Andreas Granofsky

pietar și sculptor de plăci de marmură. TIMIȘOARA, Gyárváros, Andrássy út Nr. 8. Își recomandă magazinul să logat asortat de monumente, monumente de cripte, pietre de criptă etc.

— din marmură, granit, Syenit și latrador. — Liferant de figuri de piatră executate artistic, monumente și reliefuri în mărime naturală după fotografie și diferite obiecte sculpturale de piatră.

Serviciu prompt.

Prețuri efitine.

să se adreseze,

cine dorește a cumpăra. Pomi roditori altoiți.

de calltatea l. arbori de promenadă, tufe de ornament, acăț, gledici, coniferi ș. a. precum și

VIȚĂ DE VIE ALTOITĂ

viță de vie europeană și americană cu și fără rădăcină.

Catalog trimite gratis și franco.

FISCHER u. Comp
Pomi Viticultura